

BIJLAGE 4 BIJ TARIEVENVOORSTEL 2013: TOELICHTING MARKT FACILITERENDE ACTIVITEITEN (MFA)

NIEUWE ACTIVITEITEN GTS INGEBRUIKNAME 2010

1 Samenwerking APX

APX heeft een voorstel gedaan om de liquiditeit op de within day markt te vergroten. Dit voorstel kent twee elementen:

1. Concentratie van handel door within day markt en biedladder op dezelfde handelsschermen aan te bieden;
2. De mogelijkheid creëren om gekwalificeerd gas van de within day handel dat niet is verkocht op de biedladder aan te bieden.

Onderbouwing

Uit het overleg met representatieve organisaties, het ministerie van EL&I en EK is gebleken dat het voorstel van APX brede steun van de sector heeft. In de rapportage aan de minister van EL&I is opgenomen dat APX en GTS deze mogelijkheden nader gaan uitwerken en implementeren. GTS heeft hiertoe een projectgroep geformeerd die het business model en de issues die voortvloeien uit een samenwerking met de APX uitwerken. Dit heeft geleid tot extra mensinzet.

Brief EZ d.d. 11-9-2009: Instemming rapportage inzake balanceringsregime.

Kosten

Extra mensinzet 2011 van 0,3 fte (opex) 57 k€

2 Europese samenwerking

Vorbereiding ENTSOG

ENTSOG is het samenwerkingsverband van TSO's, waar iedere Europese TSO verplicht lid van is. ENTSOG is onder andere verantwoordelijk voor het schrijven van netwerkcodes en het publiceren van transportinformatie. Op grond van Europese regelgeving mogen TSO's kosten gerelateerd aan activiteiten voor ENTSOG mogen terugverdienen in hun tarieven. Ook de Europese Commissie heeft in het Madrid Forum aangegeven dat kosten die TSO's maken gerelateerd aan ENTSOG, terug verdiend mogen worden in de tarieven.

Specificatie kosten gerelateerd aan ENTSOG:

- Jaarlijks lidmaatschap GTE+/ENTSOG, de fee voor 2011 bedraagt 262 k€
- IT kosten: Er worden IT kosten gemaakt ten behoeve van transparency projecten vanuit GTE+/ENTSOG. Voor 2010 bedragen deze kosten k€ 134 (zie activiteit 3).
- Voor GTS betekent de oprichting van ENTSOG een uitbreiding van het takenpakket ter hoogte van 2,7 fte's.
- Stijging reis en verblijfkosten door de reeds genoemde personeelsuitbreiding en intensivering van de contacten.

Kosten

Lidmaatschapsfee 2011	262 k€
Extra mensinzet 2011 (2,7 fte)	513 k€
<u>Reis en verblijfkosten</u>	<u>29 k€</u>
Totaal (opex)	804 k€

De gerealiseerde reis- en verblijfkosten zijn niet eenduidig vast te stellen en derhalve gebaseerd op de gemiddelde buitenlandse reiskosten van medewerkers die betrokken zijn bij Europese samenwerking.

3 Transparantie deel 1 en 2

Verbeteren transparantie (m.n. filter three minus rule)

Met ingang van 2010 heeft GTS transportinformatie gepubliceerd op de volgende grenspunten: (OSZ D-gas, Zevenaar, Dinxperlo, Haanrade, Vlieg huis, Hilvarenbeek, Zandvliet (Fluxys G), Zandvliet (Fluxys H), Zandvliet (Wingas H) en Obbicht). GTS doet dit op basis van een gedeeltelijke ontheffing. Deze ontheffing houdt in dat GTS slechts op die dagen bepaalde transportinformatie publiceert wanneer er meer dan 2 shippers actief zijn. Voor het implementeren van deze flexibele ontheffing is een dynamisch IT filter gebouwd. Verder omvat dit onderdeel een verbetering van het publiceren van transportinformatie met betrekking tot afschakelbare capaciteit.

Onderbouwing

- Artikel 6 Verordening 1775/2005
- Besluit NMa 102806/25 dd. 25 feb 2009
- TVW artikel 6

Vervolg transparency platform II

Vervolg binnen platform deel II: Met de TSO's in GTE+ is een IT platform tot stand gebracht waarmee adequaat alle relevantie informatie over capaciteit op grenspunten tussen de deelnemende landen zichtbaar kan worden gemaakt. In 2009 is in fase II onder andere meer dynamische data toegevoegd. Onder andere allocaties nominaties en afschakelingen zijn nu zichtbaar op het platform.

Onderbouwing

- Gaswet artikel 10 lid 2
- Transparantie eisen EU (verordening 1775)
- Aanbevelingen "Monitor Energiemarkten 2007"

Gezamenlijke kosten

Investering (capex)	134 k€
Onderhoud en beheer (opex)	20 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

4 Transparantie deel 3

Uitbreiding Transport Insight

Editie 2008 heeft geleid tot discussie met en concrete vragen van marktpartijen op basis waarvan GTS de publicatie heeft uitgebreid en uit zal blijven breiden. Zo is in 2009 de gasbalans

gepubliceerd. GTS zal deze publicatie in de toekomst blijvend updaten en waar nodig verbeteren en uitbreiden.

Onderbouwing

- Gaswet artikel 10 lid 2
- Transparantie eisen EU (verordening 1775)
- Conform aanbevelingen "Monitor Energiemarkten 2007"
- specifieke vragen van marktpartijen, zoals de jaar gasbalans

Kosten

Extra mensinzet 2011 van 0,1 fte (opex) 19 k€

5 Nomineren

Nomineren via internet

In EASEE GAS verband heeft Gasunie zich gecommitteerd aan nomineren via internet met AS2 te ondersteunen. In een aantal CBP's (Common Business Practice's) zijn de EASEE-gas afspraken beschreven, inclusief de tijdslijnen. Afspraak is dat NNO's per 1-1-2009 onderling kunnen nomineren via internet en dat vanaf 1-1-2010 dit ook voor de shippers telt.

Kosten

Investering (capex) 143 k€
Onderhoud en beheer (opex) 22 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

6 Edig@s versie 4.0

Edig@s is de Europese standaard voor informatie uitwisseling middels berichten in de Europese gaswereld. De Edig@s standaard wordt beheerd door een werkgroep die onder de EASEE gas organisatie valt. Regelmatig wordt een nieuwe versie van de standaard uitgebracht voor ondersteuning van nieuwe processen en informatiebehoefte. In versie 4 zijn o.a. de berichten t.b.v. Allocatie toegevoegd, is status informatie toegevoegd en is XML naast edifact in de standaard opgenomen. In EASEE gas verband committeren shippers, traders, NNO's, etc zich aan de standaard, waaronder ook GTS. GTS moet dus zorgen dat op een afgesproken moment Edig@s versie 4 wordt ondersteund en dat de systemen hiervoor zijn aangepast.

Onderbouwing

- Voldoen aan Europese standaard m.b.t. informatie-uitwisseling

Kosten

Investering (capex) 15 k€
Onderhoud en beheer (opex) 2 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

NIEUWE ACTIVITEITEN GTS INGEBRUIKNAME 2011

7 Balanceringsregime

Zie ook activiteit 1. GTS heeft sinds 2008 gewerkt aan het ontwerpen en realiseren van een nieuw marktmodel en een bijpassend marktconform balanceringsregime. GTS heeft hiermee gereageerd op de behoefte van de markt zoals is verwoord in de GasMonitor 2007. De minister van EZ heeft in haar gasmarktbrief van 18 februari 2008 GTS uitdrukkelijk verzocht om een nieuw balanceringsregime te ontwikkelen. Het balanceringsregime is een stimulans voor netgebruikers het gastransportnet in balans te houden o.a. op basis van beschikbare stuurinformatie, bevordert en faciliteert nieuwe toetreders die zaken willen doen op of via het Nederlandse transportnet, GTS de mogelijkheid geeft om in te grijpen indien dit nodig is om systeemintegriteit te handhaven en geeft inzicht in de wijze waarop van verrekening van onbalansen plaatsvindt. In het ontwikkelde balanceringsregime balanceren marktpartijen en daarmee dient dit regime er bij uitstek toe de Nederlandse gasmarkt beter te integreren in de Noordwest-Europese gasmarkt en daarmee ook de liquiditeit te bevorderen. De kosten onder deel 2 betreffen extra mensinzet (2 fte's) in verband met het nieuwe balanceringsregime en marktmodel.

Kosten

Extra mensinzet per 1-4-2011 van 2 fte (opex)	233 k€
---	--------

8 Europese samenwerking

Zie activiteit 2. ENTSOG heeft meer ondersteuning nodig vanuit de TSO's om haar taken uit het 3e energiepakket uit te voeren (Ten Year Network Development plan, winter outlook, maar vooral het ontwikkelen van netwerkcodes). Voor GTS betekent dit een verdere uitbreiding van het takenpakket ten behoeve van ENTSOG ter hoogte van 1 fte.

Onderbouwing

Transparantie eisen EU (verordening 1775)

Kosten

Extra mensinzet 2011 (1 fte)	189 k€
Reis en verblijfkosten	<u>11 k€</u>
Totaal (opex)	200 k€

De gerealiseerde reis- en verblijfkosten zijn niet eenduidig vast te stellen en derhalve gebaseerd op de gemiddelde buitenlandse reiskosten van medewerkers die betrokken zijn bij Europese samenwerking.

9 Transparantie deel 4

In het kader van het project Transparency heeft GTS IT kosten gemaakt om te kunnen voldoen aan transparency vereisten (transparantierichtsnoer) zoals gesteld in het derde pakket Europese verordening.

Onderbouwing

- Gaswet artikel 10 lid 2
- Transparantie eisen EU (verordening 1775)

Kosten

Investering (capex)	221 k€
Onderhoud en beheer (opex)	33 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

10 OV exit

Implementatie van de codewijziging welke beoogt OV-exitcapaciteit toe te delen op een wijze die kruissubsidie tussen profielafnemers en telemetriegrootverbruikers en telemetriegrootverbruikers onderling, voorkomt. De voorgestelde wijzigingen bevinden zich in de Transportvoorwaarden Gas – LNB, de Begrippenlijst Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Onderbouwing

- Artikel 12f van de Gaswet
- Besluit NMa OV-exit III, zaaknummer 103876

Kosten

Investering (capex)	84 k€
Onderhoud en beheer (opex)	13 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

11 GC link

De variatie in de H-gassamenstelling in Nederland neemt toe met de import van nieuwe gassen. Hierdoor is bij H-gas gebruikers de behoefte ontstaan aan een informatiesysteem over de voorkomende gassamenstellingen. De minister van EL&I heeft GTS opdracht gegeven om zo'n systeem te ontwikkelen. Het systeem heet GC Link en bestaat uit drie verschillende toepassingen.

1. Een publieke H-gaskaart van Nederland op de GTS-website
Deze kaart is beschikbaar voor alle bezoekers van de GTS-website en toont geaggregeerde samenstellingsinformatie voor een aantal sleutelgebieden in Nederland.
2. Een zogenaamde B2B information service
Deze dienst geeft detailinformatie over de gassamenstelling en de verwachte aankomsttijd op de diverse exitpunten aan het H-gasnetwerk. Op basis van actuele flows en kwaliteitsmetingen wordt voorspeld wanneer de betreffende samenstelling de plant van de aangeslotene bereikt.
3. De te verwachten samenstelling van het door Gate uit te zenden gas
Vanuit Gate wordt dagelijks informatie aangeleverd over de te verwachten uitzendsamenstelling van het LNG gas.

Onderbouwing

- Directe opdracht Minister van EL&I

Kosten

Investering (capex)	516 k€
Onderhoud en beheer (opex)	77 k€
<u>Onderzoekskosten Kema (eenmalig)</u>	<u>83 k€</u>
Totaal (opex)	160 k€

De gerealiseerde opex kosten voor onderhoud en beheer zijn niet eenduidig vast te stellen. Op basis van interne analyses en rapporten van derden is daarom 15% van de Capex als Opex toegewezen.

12 Wettelijke rapportage verordening leveringszekerheid

In Nederland is het ministerie van EL&I aangewezen als nationale bevoegde instantie i.h.k.v. rapportageverplichtingen die voortvloeien uit de nieuwe Verordening Leveringszekerheid 994/2010. EL&I heeft in 2011 het schrijven van de volgende rapportages aan Gastransportservices gedelegeerd:

- risico-evaluatie,
- preventieve actieplan,
- noodplan.

De risico-evaluatie zal in 2011 voltooid te zijn. Het preventieve actieplan en het noodplan volgen in 2012. De risico-evaluatie is een actuele stand van zaken van Nederland t.a.v. een door de Europese Commissie vastgestelde infrastructuurnorm (NL ruim boven N-1 norm) en leveringsnorm (=Besluit pieklevering). Het preventieve actieplan en noodplan bouwen voort op de risico-evaluatie en zijn met name een overzicht van reeds bestaande Nederlandse wetgeving en invulling daarvan door GTS.

Op moment van akkoord tussen GTS en het ministerie van EL&I over het door GTS opstellen van een risico-evaluatie o.b.v. verordening 994/2010 was de benodigde wijziging van de Gaswet nog niet voltooid. Daarom kon het Besluit waarin deze nieuwe werkzaamheden van GTS vast worden gelegd nog niet worden aangepast. EL&I en de NMa hebben toegezegd dat de kosten van de werkzaamheden mogen worden meegenomen in de tarieven.

Onderbouwing

- Verordening Leveringszekerheid 994/2010
- Directe opdracht Minister van EL&I

Kosten

Extra mensinzet 2011 van 0,2 fte (opex) `	47 k€
---	-------

13 Netnorm

Tal van ontwikkelingen leiden bij GTS in toenemende mate tot aanvoer van hoogcalorisch gas uit andere bronnen dan de traditionele. Dit gas kan onvoldoende worden geacommodeerd in het Nederlands gastransportnet. Om nieuwe gassen te kunnen accommoderen dient de netnorm aangepast te worden. Door deze netnormverhoging wordt de Nederlandse gasmarkt veel toegankelijker voor nieuwe Europese gasimporten met een hogere WI uit bijvoorbeeld Rusland en Noorwegen. Naast toegankelijkheid en de daaruit voortvloeiende versterking van concurrentie tussen gasleveranciers speelt ook mee dat de Nederlandse gasmarkt in toenemende mate afhankelijk wordt van deze nieuwe importstromen, als gevolg van afnemende binnenlandse

gasproductie. De Nederlandse gasmarkt is daarom gebaat bij een verhoging van de netnorm, zowel wat betreft de werking van de gasmarkt als wat betreft de leveringzekerheid.

Een noodzakelijke maatregel om netnormverhoging te kunnen realiseren is het ombouwen van de industriële installaties bij 15 aangeslotenen. GTS is contractueel verplicht de kosten hiervan voor haar rekening te nemen.

Onderbouwing

- Gaswet artikel 10 (m.b.t. leveringszekerheid)

Kosten

Ombouwkosten (opex)	194 k€
---------------------	--------